

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 429/2024
03.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ален Томшик, адвокат у ..., против туженог „Књаз Милош“ а.д. са седиштем у Аранђеловцу, чији је пуномоћник Александар Бугарин, адвокат у ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1591/23 од 15.11.2023. године, у седници већа одржаној 03.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1591/23 од 15.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1223/22 од 07.03.2023. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење туженог о отказу Уговора о раду број 01-2367 од 15.12.2020. године. У ставу другом изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 147.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1591/23 од 15.11.2023. године у ставу првом изреке преиначена је пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1223/22 од 07.03.2023. године, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог о отказу Уговора о раду број 01-2367 од 15.12.2020. године и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка у износу од 147.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 134.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова жалбеног поступка исплати 33.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је одговорио на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану правноснажну пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23-други закон) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нису учињене ни друге битне повреде поступка које могу бити ревизијски разлог према члану 407. став 1. тачка од 1. до 3. ЗПП. Ревидент побија другостепену пресуду због битних повреда поступка које по природи ствари могу бити учињене само пред првостепеним судом, па су стога недозвољен ревизијски навод.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на основу уговора о раду на неодређено време од 06.05.2005. године којим је био распоређен на послове „...“ Нови Сад РЈ Књаз II са местом рада у Новом Саду. Тужилац и тужени су потом закључили више сукцесивних анекса уговора о раду. Дана 12.08.2013. године закључен је Анекс уговора о раду 01-2/702 према коме је тужилац обављао послове ..., Одељење регионалне продаје Север, Сектор продаје. Дана 08.06.2016. године парничне странке су закључиле Анекс уговора о раду број 01-2/916, којим је тужилац премештен на послове ... за Нови Сад са околином у Сектору продаје, Одељење регионалне продаје Север. Тужилац и тужени су потом 08.11.2018. године закључили Анекс уговора о раду број 01-2/1104 којим је регулисано да странке врше измену анекса уговора о раду број 01-2/916 од 08.06.2016. године и Анекса уговора о раду број 01-2/702 од 12.08.2013. године, да је предмет овог анекса усклађивање послова које запослени обавља са извршеним организационим променама и изменама елемената за утврђивање основне зараде радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запосленог, те да запослени обавља послове ... за регију Север у Сектору продаје, ТТ одељење регионалне продаје Север. Тужилац је 04.01.2019. године поднео тужбу против туженог ради поништаја Анекса уговора о раду од 08.11.2018. године. Основни суд у Новом Саду је под бројем П1 7/19 од 09.12.2019. године донео пресуду којом је усвојио тужбени захтев и поништио спорни анекс, а која пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 940/20 од 19.10.2020. године. Дана 14.02.2019. године, тужени је донео Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова којим је у члану 3. поглавље „Брисање постојећих послова“ тачка 7. 1. прописано да се бришу послови под редним бројем 2 „... за Нови Сад са околином“. Дана 01.12.2018. године тужени и ББ закључили су Анекс уговора о раду којим је предвиђено да запослени обавља послове ... за Јужнобачки округ – Сектор продаје ТТ одељење регионалне продаје Север почев од 25.02.2019. године. ББ је обављао идентичне послове у периоду док је тужилац био на боловању. Правилником о организацији и систематизацији послова туженог од 25.02.2020. године у ТТ одељењу регионалне продаје Север предвиђене су између осталог радна места ... за северни део Бачке и Баната, број извршилаца 1, ... за Мачву,

број извршилаца 1, ... за Бачки округ, број извршилаца 1, ... за Срем, број извршилаца 1. Опис послова, односно радне обавезе, задаци и одговорности, захтевана стручна спрема и други посебни услови/захтеви за рад, идентични су за сва радна места ...а, односно и за радно место ... за Нови Сад и околину и радна места ... за Чачак и Ужице, ... за северни део Бачке и Банати, ... за Мачву, ... за Јужнобачки округ и ... за Срем. Правилником о изменама и допунама правилника о организацији и систематизацији послова од 18.12.2020. године, под називом „Брисање постојећих послова“ под тачком 2. и 1. прописано да се бришу послови под редним бројем 5 „... за Срем“. Дана 01.12.2020. године тужени је упутио тужиоцу обавештење о понуди за закључење анекса уговора, те анекс уговора о раду број 01-22645 од 01.12.2020. године. Обавештење и Анекс се односе на понуду за премештај на послове ... за Чачак и Ужице од 30.11.2020. године уз образложење да за пословима ... за Нови Сад и околину не постоји потреба код послодавца и да су исте укинута Правилником о изменама и допунама правилника о организацији и систематизацији послова. У понуди је наведено да се врши промена места рада, јер је понуђено место рада Чачак, што је удаљеност већа од 50km од Новог Сада, које је радно место тужилац може бити премештен само уз своју сагласност, а одбијање понуде не представља основ за отказ уговора о раду од стране послодавца. Тужиоцу је приликом понуде наведених послова речено да му за рад у Чачку и Ужицу неће бити обезбеђен смештај, али ће имати обезбеђено службено возило и гориво. Дана 06.12.2020. године путем email тужилац је обавестио туженог да неће потписати понуђени анекс уговора о раду за позицију ... за Чачак и Ужице, из разлога јер има поуздану информацију да ће радно место на позицији ... у ТТ каналу за територију Срем бити упражњено. Тужени је 14.12.2020. године донео одлуку о решавању вишка запослених чију садржину првостепени суд утврђује на страни 7. и 8. првостепене пресуде. Решењем о отказу Уговора о раду број 01-2367 од 15.12.2020. године тужиоцу је престао радни однос, јер су због технолошких, економских и организационих промена укинута послови које је запослени обављао, те је постала потреба за радом запосленог, а нема могућности за његовим даљим радним ангажовањем на другим или сличним пословима. Запосленом је утврђено право на отпремнину због престанка радног односа по основу вишка запослених у износу од 529.139,00 динара који ће му бити исплаћени 15.12.2020. године, док ће до дана престанка радног односа, најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа запосленом бити исплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је остваривао у складу са Законом о раду, Колективним уговором и уговором о раду до дана престанка радног односа, сагласно одредбама члана 186. Закона о раду. Образложење наведеног решења је по својој садржини идентично са Одлуком о решавању вишка запослених од 14.12.2020. године, те су цитирани чланови 179. став 5. Закона о раду и чланови 153. до 158. истог закона, према којима послодавац није у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених, те с обзиром да су послови које је запослени обављао укинута, нису постојали услови за примену критеријума за утврђивање вишка запослених. Одлуку о решавању вишка запослених од 14.12.2020. године и решење о отказу Уговора о раду од 15.12.2020. године тужилац је примио 15.12.2020. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 171, 172. и 179. став 5. Закона о раду одбио тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење туженог о отказу Уговора о раду од 15.12.2020. године, сматрајући да је тужени у току поступка доказао да је постојао оправдан разлог

који се односи на потребе послодавца из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, с обзиром да је укинута радно место ... за Нови Сад и околину на којем је тужилац био запослен изменом Правилника о организацији и систематизацији послова од 14.02.2019. године, а све због потребе процеса и организације рада, као и због рационализације у пословању туженог.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда да су послови које је тужилац обављао код туженог под називом ... за Нови Сад са околином укинати, односно да су престали да се обављају. Другостепени суд сматра да су радна места ... за Нови Сад са околином и ... за Јужнобачки округ, на које је Анексом уговора о раду распоређен ББ у суштини два иста радна места, а да је дошло само до промене назива радног места, али су суштински послови остали непромењени, што јасно произилази из чињеничног утврђења првостепеног суда да су опис послова, односно радне обавезе, задаци и одговорности, захтевана стручна спрема и други посебни услови идентични и за радно место ... за Нови Сад са околином и радно место ... за Јужнобачки округ. При том, према одредби члана 12. тачка 6. Уредбе о управним окрузима („Службени гласник РС“, бр. 15/2006) Јужнобачки управни округ формиран управо за Град Нови Сад и територију неколико општина. Стога је другостепени суд првостепену пресуду преиначио и усвојио тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног суда правилно је другостепени суд применио материјално право.

Насупрот наводима ревидента, имајући у виду утврђено чињенично стање, правилно је другостепени суд закључио да је побијано решење о отказу уговора о раду тужиоцу незаконито. При чињеничном утврђењу да су послови радног места ... за Нови Сад са околином и ... за јужнобачки округ исти послови са два различита назива, да је поништајем анекса уговора о раду од 08.11.2018. године тужиоцу био на снази Уговор о раду за радно место ... за Нови Сад са околином, које радно место је фиктивно укинато, а послови тог радног места наставили да се обављају под називом ... за Јужнобачки округ, да је тужени запослио почев од 25.02.2019. године на те послове друго лице, правилно је другостепени суд закључио да је у тој ситуацији тужени био дужан да вреднује запослене који су обављали исте послове односно тужиоца и ББ и да је тек након вредновања запослених могао да донесе законито решење о отказу уговора о раду.

Врховни суд је становишта да послови које је тужилац радио под радним местом ... за Нови Сад са околином нису фактички укинати, већ су наставили да се обављају под називом ... за Јужнобачки округ, па је тужени у тој ситуацији био дужан да запослене изложи конкуренцији и одлучи који од њих ће бити технолошки вишак.

Дакле, закон разликује две ситуације и то, једну, када због насталих промена дође до укидања одређених радних места и престанка потребе за обављањем одређеног посла и другу када дође до смањења обима посла и тиме до смањеног броја извршилаца на одређеним пословима. У другом случају, како је правилно закључио другостепени суд, потребно је да се изврши избор запослених који су вишак и за чијим

радом је престала потреба. За ту врсту вредновања потребно је да постоје одређени критеријуми који ће да спрече сваку произвољност и волунтаризам.

Правилно је насупрот наводима ревидента другостепени суд оценио да оправданост законског разлога за отказ уговора о раду запосленом од стране послодавца морају да постоје стварне и објективне околности, јер послодавац нема дискреционо овлашћење да без критеријума одлучи који запослени представљају вишак.

Осталим наводима ревидента побија се правилност утврђеног чињеничног стања што није дозвољен ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. став 2. ЗПП.

Из свега изнетог, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**